

kontrapunkt tej usmeritvi v apatično in neaktivnost z izgovorom nezau- so bila mnenja drugih, večinoma starih arhitektov, ki so po eni strani po- ali pod vprašaj dejstvo, kako je do- nembe zakona sploh lahko prišlo, na to, da je zbornica pri njegovem anju ves čas sodelovala, po drugi pa izrazili dvom v sposobnost vla- je trenutno na oblasti, in predlagali, sprejem zakona ustavi in prestavi v dnje parlamentarno obdobje.

rih mnenj, ki so tako zelo deljena, sem pa v okolju apatičnosti in blok- kakšnih koli pobud, so možnosti, da vendarle uveljavi spremembe, ki si zamislila, velike. Ustvarjalci in v tem u seveda tudi arhitekti so že po na- vojega dela pa tudi po konkretni or- ranosti (večina jih še vedno deluje amostojni arhitekti ali v zadnjem ob- kot t. i. samostojni podjetniki) zelo obljeni. Kot takšne jih država veli- gje nadzira in z njimi manipulira, kot lujejo povezano v okviru stanovske nice. Zavedanje o tem je pri nas raz- ma nizko.

je tudi zavedanje o dejstvu, da je ovna podkovanost (predvsem pa po- nje narave dela arhitektov in drugih rjalcev s strani vladnih predstavni- nezadostna, da ne rečem prazna. O govori vrsta praktičnih izkušenj z dru- doročij, ko strokovnost tone v brezno iselnih ekonomskih odločitev, pred- pa v nekakovostne rešitve na podro- stetike in kulture. Eden izmed doka- bila okrogla miza, ki se je le kakšen a pred zborom arhitektov, o čemer rmo, odvijala v istih prostorih in na so oblikovalci izpostavili svoje ogor- nad zunanjo podobo naših državnih nij ter predstavljanja države v celoti. naj vlada, ki izkazuje tako nizko kul- na nivoju lastne urejenosti in zunanje be, prevzame odgovornost za izgled nskih mest in krajin?

tna dogajanja na področju gra- in posegov v prostor vzbujajo za- enost in v določeni primerih sko- obup. Zato so težnje po ukinjanju ovnega združenja, ki se je šele do- izpostavilo in začelo delovati v sme- postavljanja neke višje kulture celo- a področja, skrajno vprašljive. A žal nas v pomanjkanju (tudi) politične arlamentarne kulture zavedanje o da lahko le finančno dovolj močno strani članstva podpirano strokovno tenje (Zbornica) stvari počasi in v hnjem sodelovanju z vlado premika olje. Razdrobljeni posamezniki so tu- močni in tega bi se morali zavedati vsi tisti, ki egoistično ščitijo svoje «la- majhne vrtičke».

intervju pripravila Irena Hlede

alain sagne, generalni sekretar ace

Vzporedno z aktualnimi dogajanjmi, a ne z njimi neposredno povezano, je Slovenijo te dni obiskal Alain Sagne, generalni sekretar evropskega arhitekturnega združenja Architects' Council of Europe – ACE. Priložnost smo izkoristili, da smo z njim spregovorili nekaj besed o tem, kako vidi in gleda na trenutno situacijo.

Verjetno ste seznanjeni o trenutnih dogajanjih v Sloveniji (poskusu vlade, da od- vzame pristojnosti zbornici arhitektov in jih prenese na svoje službe) – kako gledate na to situacijo z vašega zornega kota?

Sagne: Kot na napačen korak. Takšen popoln preobrat v ureditvi po le treh letih obstoja arhitekturne zbornice je nenavadna odločitev. Zdi se mi, da se je v zakonu poskušalo urediti preveč za- dev naenkrat, od poklicev, katerih regulacija je popolnoma utemeljena v evropskem pravnem redu, do poklicnih nazivov in pooblastil, ki najbrž izha- jajo iz vaše pretekle pravne ureditve in jih druge evropske države ne poznajo. Nisem prepričan, da zakon vzdrži pravno presojo. Presenečajo tudi nekatera izrazita neskladja v zakonu. Zdi se, da vlada želi deregulirati zbornice, poseb- no arhitekturno, po drugi strani jih v istem zakonu ponovno vzpostavlja s statusom, ki sodi v zasebno pravo in zaradi tega nimajo v takšnem zakonu kaj iskati. Zakaj uzakonjati, kar je pravni nesmisel?

Po drugi strani pa, kot sem razbral iz predloga zakona, država kljub prostovoljnemu članstvu zbornicam nalaga javna pooblastila, kot so disciplinski postopki, za katere je popolnoma jasno, da jih ne bo mogla opravljati. Rešitve so neuskajane in neoperativne.

Kaj bi bil vaš nasvet slovenski zbornici?

Sagne: Mislim, da nekega nasveta Architects' Council of Europe (ACE) ne more dati in se kot organizacija tudi ne želi vpletati v notranja pravna dogajanja. ZAPS je aktivna članica ACE, ki združuje vse strokovne organizaci- je arhitektov in regulatorne organe in je v popolnosti seznanjena s stanjem v drugih državah. Podobne razgovo- re smo imeli pogosto tekom let, ko so različne države preudarjale, kaj naj naredijo v primerih, ko nista bili urejeni za- ščitita strokovnega naziva ali registracija arhitektov na splošno. Zanimivo je vi- deti, da so se države s tako liberalnim

pristopom, kot je to na primer Irsla, po več letih odločile, da vzpostavijo formalno registracijo, in pristale (to je bilo pravkar tudi zakonsko sprejeto), da prenesejo pristoj- nosti na obstoječe arhitekturno združenje RIAI (Institute of Architects). S strani drža- ve tudi iz gospodarskih razlogov ni razum- sko zapravljati preveč denarja in časa tam, kjer je lahko dosežena določeno koregula- cija skozi ustrezne zakonske ukrepe.

Kako v tem trenutku vidite sodelovanje med različnimi nacionalnimi arhitekturnimi zbornicami znotraj Evropske unije? So pove- zane, dovolj dobro sodelujejo?

Sagne: Seveda. In odločile so se, da to so- delovanje še okrepijo. Na primer na po- dročju implementacije Direktive o prizna- nju poklicnih kvalifikacij, ki v svojih učinkih prinaša nove sestavine. Verjetno zaradi dejstva, ker je ACETA (Advisory Commit- tee on education and training in the field of architecture – Svetovalni odbor evrop- ske komisije za izobraževanje in strokov- no prakso na področju arhitekture), ki je Evropski komisiji nepogrešljivo pomagala pri implementaciji tako imenovanih navo- dil iz nekdanje Arhitektske direktive, pod novim horizontalnim režimom usahnila. Zato toliko bolj pozdravljamo to, da je slo- venško predsedstvo na evropskem nivo- ju in je v sodelovanju z ostalimi državami članicami predlagalo ustanovitev poseb- ne podskupine izvedencev znotraj koordinacijske skupine (Group of Coordinators), ki bi nadzirala udejanjanje Direktive o priznanju poklicnih kvalifikacij (Qualifica- tions Directive) s posebnim poudarkom na usposobljenosti in strokovnosti arhitektov, saj izobrazba arhitektov v Evropi še ni harmonizirana. Zato je to edini možni način vrednotenja usposobljenosti arhitektov ter primerjanja pridobljenih znanj oziroma kvalifikacij z že dolgo uveljavljenimi zahtevami oziroma sposobnostmi, ki jih arhitekt mora izpolnjevati, če hoče biti priznan kot evropski arhitekt.

Drugi zanimiv element je, seveda, začete- tek uveljavljanja Direktive o storitvah (Services Directive) na notranjem trgu. In tu- kaj so zbornice in/ali drugi registracijski organi zelo zaskrbljeni nad temami, pogo-

vorov tako imenovanega administra- tivnega sodelovanja in nad tem, kako naj bi vse to resnično delovalo v priho- dnosti. Kdo bo izvajal in kdo bo nad- ziral nujno presojo ustreznosti strokov- nih kvalifikacij v sistemu svobodnega čezmejnega gibanja in prostega preto- ka storitev? To je še ena izmed pasti tega zakona, da je vlada sočasno žele- la opraviti z obveznostmi, ki izhajajo iz omenjenih direktiv, in slediti političnim ciljem splošne deeregulacije. Največja ironija je, kot so mi povedali, da se je zakon začel pripravljati s ciljem okrepi- tive arhitekturne stroke. Iz vseh teh raz- logov se bojim, da je sedanji predlog zakona nekoliko preveč mešanica vse- ga. A to vse je le moj pogled z razda- lje, ker, kot sem že poudaril, se nočem vpletati v notranje razprave.

Menite, da ima izraz Evrop- ska arhitektura kakšen po- men ali lahko govorimo le o lo- kalnih arhitekturnih praksah?

Sagne: Menim, da obstaja zelo močna identiteta znotraj Evrope. In arhitektura se močno identificira z evropsko identiteto. Vse to ima zelo močno skupno osnovo. Arhitekturna praksa je nekaj drugega, to mora biti dogovorjeno na nacionalni ravni in v nacionalnem kontekstu.

Seveda so skupne osnove, izhodišča, s tem mislim, na primer, vlogo arhitek- ture v umirjanju urbanih napetosti ozi- roma globalni pregled. To je posebno izrazito v trenutkih, kot je sedaj, ko po- skušajo ministrstva uveljaviti zasnovno povezanih pristopov k urbanemu menedžmentu in ko morajo arhitekti biti vanj vpleteni od najzgodnejših faz. S stališča organizacije ACE je to nekaj, kar je za vsakogar in za vsakega ar- hitekta v Evropi takoj razumljivo. Kajti poslanstva so enaka, tudi če se pogo- ji razlikujejo. Le namen poslanstva se lahko razlikuje od ene do druge drža- ve, a vsebina poslanstva je razumljiva povsod po Evropi.

S tega stališča bi dejal: da, obstaja zelo močna evropska identifikacija z arhi- tekturo, a praksa je nekaj, kar mora biti urejeno na nacionalni ravni.